

רנח מותר להשים בערב שבת דבר קר על דבר* חמה וכו' סעיף אחד:

א מותר (א) להטמין¹ מבעוד יום בין תבשיל חם בין תבשיל קר על גבי קדרה ורתחת ואין זה כמטמין על גבי דבר המוסף הבל² שאסור אפילו מבעוד יום³ לפי שאין הקדרה הרתחת נקרא מוסף הבל שהרי חומה הולך ומתמעט⁴:

רנח כמה דיני הטמנה ומלמולם וכו' ח' סעיפים:

א מוכין שטמן בהם הקדרה מבעוד יום דרך מקרה שלא יהיו לכה לכה אסור למלטלם בשבת⁵ לפי שהם מוקצים שמן הסתם הם עומדים לעשות מהם לבדים⁶ ולא

קונטרס אחרון

(8) להטמין כו' עיין במה שנתבאר בסימן רנ"ז⁷ דהטור ושו"ע לשיטתיהו אולי, שאף שהקדרה מגולה מיקרי הטמנה, ולכן הוצרך הבי"ב לפרש שאין הקדרה מוספת הבל. ומכל מקום הדין דין אמת אף לדין דקיימא לן⁸ דכשהקדרה מגולה למעלה לא מיקרי הטמנה, כמ"ש רמ"א סי' רנ"ג⁹ והט"ז כאן¹⁰, וכן דעת הרמב"ם ומגיד משנה סוף פ"ד, וכגון שהיא טמונה למעלה¹¹, ולאמפקי מדברי הרב רבינו יונה שהביא הר"ן¹² שפירש ההיא דכזא כו"ל¹³ בכהאי גוונא ולאיסורו, אלא ס"ל בהדיא כפירוש התוס'¹⁴ ורא"ש¹⁵ וטור ושו"ע בסי' ש"י"ח¹⁶ (ובהא אחי שפיר מה שנוהגין להטמין מבעוד יום מיני עיסה בקדרה קטנה תוך גדולה אע"ג דהוה ליה הטמנה ממש¹⁷ עיין סי' שכ"ז¹⁸).

ולא העתקתי מה שכתב המג"א כאן¹⁹, משום דבהדיא מבואר בש"ע סי' ש"י"ח ס"ח שהכריע להקל דלא דמי לכירה כמו שכתב המג"א עצמו שם עיין שם בס"ק כ"ו, דאף במיחם על גבי מיחם שיש תבשיל ורובט בהעליון דכהאי גוונא מייירי הכא והתם בס"ז נקטינן נמי כדברי המיקל, עיין במה שנתבאר בסי' רנ"ג²⁰ ודו"ק:

- א** כנראה צ"ל: קדרה. וכ"ח בשו"ע ובלבוש.
ב הדין שהיא טמונה ברוב שאינו מוסף הבל ע"ג קדרה ורתחת (ראה ק"א).
ג טור ושו"ע ס"א.
ד בדלעיל סי' רנ"ג.
ה ב"י מ"ה המ"ל. לבוש מ"ה ס"א. מ"ו סק"א. ומדלעיל
 סי' רנ"ג ס"י (לגבי חום הכירה). וראה ק"א. וראה

מהר"ב לסי' רנ"ג שדאר"ך באר דמעט שאין זה כמטמין, לשיטת הפוסקים בכמה אופנים.

סימן רנט

- א** אביי חזי, א. מור ושו"ע ס"א.
ב רש"י שם ד"ה מוכין. לבוש ס"א.

צינונים לקונטרס אחרון

- א** ק"ו א סק"ב וסק"ג.
ב סוף סי' רנח.
ג בדלעיל סי' רנ"ג סוף ס"י וסי' רנ"ג סוף ס"י, וראה שבת כהלכה פ"א בבבאוריים אות י' ד"ה והנה בפוסקים.
ד סוף ס"א.
ה בסופו. וראה לעיל סי' רנ"ג ק"ו א סק"ג.
ו כלומר שאין מרובר שהיא טמונה מלמעלה, וגם אז מותר משום שחום הקדרה הולך ומתמעט.
ז רמ"ב (כב, א) ד"ה ומקשו. ורשב"א מה, א ד"ה א"ל (תב); בהנחת כזא אפומא דקומקומא כרי להטמין שניהם... אסור שתוספת חם המיחם ניכר כו' והוה ליה כמטמין ע"ג דבר המוסף הבל. אמנם רמ"א מהר"ב לסי' רנ"ג (ד"ה וכן משמע, ואילך) שגם רבינו יונה סובר שאין לזה דין של מוסף הבל, ולכן לא אסר אלא בשבת. וראה לעיל סי' רנ"ג ק"ו א
- ס** ק א. לקמן סי' שיש סוף ס"יד. הע"ב תחלב ע' 59. שבת כהלכה פ"א בבבאוריים אות יח.
ח מה, א.
ט שם ד"ה מה מאי שנא ממיחם דמייירי בחשש בישול.
י שם פ"ד סי' ג.
יא סי' יז ובשו"ע ס"כ.
יב מטעם שחומה הולך ומתמעט, ונקרא הטמנה ברוב שאינו מוסף הבל. וראה שבת כהלכה פ"א בבבאוריים אות יב, ד"ה אלא, ואת יד. וראה עוד שם, הערה נה.
יג סי' יג, שבחמי טבירה (שנקראת דבר המוסף הבל, כדלעיל סי' רנ"ג ק"ו א ס"ק ג) אסור ככה"ג.
יד שאם הקדרה התחתונה עומדת על גבי האש יש לה דין שהיו.
טו סכ"ז וק"ו א סק"י.

הלכות שבת רנט

קנג

להטמין בהם קדרות או שאר תשמיש המותר בשבת ואין עליהם תורת כלי כללי אבל אם יחרם להטמנה¹ דהיינו שגמר כדעתו להטמין בהם לעולם² מותר למלטם רבין שהם ראויים להטמנה והוא יחרם לכך הרי יש עליהם תורת כלי מאחר שהן ראויים לתשמש המיוחד להם.

אבל אם ממנ בניו צמר אע"פ שלא יחדן לכך מותר למלטן³ שאין הגיון חשבוני כל כך⁴ וכשמטמין בהם פעם אחת מן הסתם עומדות הן להטמנה⁵ אבל הגיון שנתנו לאוצר לסחורה⁶ (והוא א) מקפיד עליהן⁷ להשתמש בהן שום תשמיש אלא שטמן בהן דרך מקרה אסור למלטם בשבת אלא אם כן יחרם לכך לעולם:

קונטרס אחרון

(8) מקפיד בו לכאורה אין ללמוד זה ממוקצה מחמת חסרון כיס דבענין שיקפיד עליו⁸, דהתם תורת כלי עליו, אבל הכא אם לא ייתכן להטמנה, כיון דודאי עתיד להתזוין להפתק⁹ כדפרש"י¹⁰ שוב אין תורת כלי עליהם, כדמשמע בהדיא ברש"י¹¹ ור"ן¹² גבי מוכן עיני שם, ואם כן יש לומר דאף אם אינו מקפיד למיזגא עלייהו¹³ (עיין בגמרא), דעל כרחק בקפידא כזו מיידי המג"א¹⁴ ממייתה שמי¹⁵ ש"ח¹⁶, מכל מקום כיון שאינם עומדים לכך אלא לסחורה אסור לטלטלם, כמו (נ) דרבך של אבנים¹⁷, שאף שבודאי אין מקפידים עליהם לישבה בעלמא (דאם לא כן הוה להו להפוסקים לפלוגי בהכי בין תריות¹⁸ לאבנים¹⁹ ולמה כתב המגיד משנה²⁰ שלהרי"ף נדחה דין האבנים לגמרי מדין החריות²¹ ולהרמב"ם²² חילק²³ בענין אחר²⁴ כמ"ש הב"י בסי' ש"ח²⁵), ואפילו הכי אסור לטלטלן משום דלא קיימי להכי, כמ"ש המגיד משנה ובי"ו ומג"א סי' ש"ח²⁶.

ואף אם תימצא לומר דהמג"א סמך על הרמב"ם נגד רש"י ור"ן דכתב בפרק כ"ו²⁷ דגיון אסורין משום מוקצה מחמת חסרון כיס, מכלל דטבידא ליה דמשום קפידתו לא פקע תורת כלי מהן הוואיל והן ראויין למיזגא עלייהו, רק שאסורים מחמת קפידתו, ואם כן הוא הדין להפתק לדין כשטמן בהן²⁸. זה אינו, דבהפתק מודה הרמב"ם, דכיון שהקצת לסחורה ביטלם מתורת כלי אף

- ג משנתות רש"י שם.
- ד רש"י שם, מור ושילע שם.
- ה הו"י ג, ג'ע"א ד"ה יחרן, וז"א סק"ב, וז"ה לקמן סי' שם ס"ג ובג"י.
- ו רש"י מה, א ד"ה מוכן.
- ז רבא חט, מוע"ב, מור ושילע שם.
- ח רבא פ"ד סוף סי' ז, ר"ן שם (בב, ב) ד"ה אמר (לפי תרזין דא), ב"י רש הב"י ברע"ת רש"י לנכוש שם.

ציונים לקונטרס אחרון

- א כדלקמן סי' שח סג"ד, וכן חילק באבן העזר ובאיליה רבה ס"ק ז, וז"ה לקמן סי' שח סוף ס"ג.
- ב מע"כ, גדולה שעורכין ומושיבין להקצותן לסחורה (רש"י שבת ג, א ד"ה הפתק).
- ג שם ד"ה רבינא.
- ד מח, א ד"ה מוכן.
- ה שם (בב, א) ד"ה בעא.
- ו להיטב עליהן (רש"י שם ד"ה למזגא).
- ז סק"ד (שגם בנידון רידן היינו דוקא כשמקפיד עליהם).
- ח סוף סי' א, ולקמן שם ס"ד.
- ט אבנים סדורות ומוקצות לבנין (רש"י קה, ב ד"ה נרבך), דלקמן שם סג"ב.
- י דגני במחשבה בעלמא שחשב עליהם מבעור יום

- ט וראה לקמן סי' שח ס"ג (שש עליהן תורת כלי מחמת שראויין להסמך ולשבת עליהם), ובג"י (בבב"ר מנפ"י, שטועיל כשהתם על מנת או על ראשו דרך מקרה).
- י בריחא שם ג, א, רבינא בג"י שם, מור ושילע שם.
- יא מ"א סק"ד, וראה ק"א ס"ק א, וראה לקמן סי' שח סוף ס"ג, שהצריך ליהויו לעולם אף כשהתם לאוצר ואינו מקפיד, והיינו כשלא ממן.
- לישב עליהם, כדלקמן שם סוף ג וש"ג.
- יא דלא סגי במחשבה, כדלקמן שם סג"ב וש"ג.
- יב פכ"ה הב"א.
- יג ולכן השמיטו בהלכותיו.
- יד שם.
- טו המגיד משנה.
- טז משום שאבנים לא קיימי להכי (כדלקמן שם).
- יז ד"ה חריות.
- יח ס"ק מ, לקמן שם סג"ב, וא"כ קשה על המ"א שכתב כאן ס"ק ד, דהיינו דוקא כשמקפיד עליהם.
- יט ה"ב.
- כ דהא דלא מהני מה שטמן בהם מיידי דוקא כשמקפיד עליהם.

ב כשמטמן ברבר שאסור לטלטלו ובה ליטול מהם הקדרה בשבת ביצר הוא עושה¹¹

קונטרס אחרון

שאינן מקפיד להשתמש בהם גם כן תשמיש אחר, מידי הוזה אליבני דשרגינהו¹², שאין האיסור בהם אלא משום דביטלם מתורת כלי בסידורם¹³, (ולא) משום מוקצה מתמת חסרון כיס, דאין דרך להקפיד לישב עליהם למעלה, במכל שכן מנדבך של אבנים דחשיבי מינייהו¹⁴ כמבואר במלחמות פרק י"ז¹⁵. ועוד דבהדיא פירש המג"א עצמו שם בס"ק ל"ו משום דליכא תורת כלי עלייהו, ואם כן הוא הדין לגיזין שהקצם לסחורה אף אם אינו מקפיד עליהם כלל. וכן המג"א עצמו בסמ"ט ש"ח סק"ג ומ"ח לא הזכיר קפידא כלל.

אלא שלכן נתחכם¹⁶ המג"א¹⁷ להביא ראיה מסי' ש"ח סכ"ה, ולכאורה אינו ענין לכאן, אבל כוונתו למה שכתב רמ"א שם¹⁸ דערוות של דקה דלא חזו למיזוג עלייהו¹⁹ אם חשב עליהם מבעוד יום ומתוה לטלטלם, א"ע"פ שאין תורת כלי עליהם, שהרי אינן ראויין אפילו למיזוג עלייהו, וגרועין מגיזין שהקצם לסחורה אבל ראויין למיזוג עלייהו²⁰, ואלו אינן ראויין, ואפילו הכי מהני בהו מתחבב בעלמא. ואף אם תימצי לומר דרמ"א שם לשיטתיה אזיל דגם באבנים סבירא ליה דמהני מתחבב²¹, אבל להב"י²² דסבירא ליה גבי אבנים דבעינן יחוד אם כן הוא הדין לגיזין²³, מכל מקום גם בגיזין כיון שהקצם עשה בהם מעשה כמו שכתב הב"י כאן²⁴. והמג"א לשיטתיה אזיל, שבסי' ש"ח ס"ק מ"א מ"ב (עיין שם ודו"ק) סבירא ליה כהמגיד משנה²⁵ דהסידור הוה מעשה (דלא כב"י שם²⁶ ודו"ק) ומועיל גם באבנים בלא יחוד, ואם כן למה צריך יחוד בגיזין ואמאי קתני²⁷ כיצד הוא עושה כו', עיין סי' ש"ח בפנים²⁸ ודו"ק (אלא שלא רצה המג"א להביא ראיה מדברי עצמו, אלא מהשו"ע, ולכן הביא מסעיף כ"ה שם) (והשתא אתי שפיר הא דבסי' ש"ח²⁹ לא הזכיר קפיד, משום דהתם לא מיירי בטמן בהם ודו"ק³⁰), אלא על כרחך צריך לומר דהכא שאני דקפיד עלייהו והוה ליה מוקצה מתמת חסרון כיס.

ואף אם תימצי לומר דמוקצה מתמת חסרון כיס נמי סגי במעשה זו³¹, מכל מקום מעשה חזא לא עבדא תרתיה לאעיוולא תורת כלי ולאפוקי ממוקצה דחסרון כיס. דמחשבה³² גרידא לא מהני למוקצה מתמת חסרון כיס, דכיון דקפיד עלייהו בוודאי לאו אורחיה ליהודיה להכי, ובכחאי גוונא לא מהניא מחשבה עיין סי' ש"ח³³. וכן משמע בהדיא סי' ש"ח בהג"ה דבעינן מעשה³⁴. עיין שם במג"א³⁵, ולא דימי לנסתרים של אומן³⁶, משום דלא אתעביד בהו מעשה של הקצאה. אי נמי

יב חתום, מנ"א. מור ושרע ס"א.

צייונים לקונטרס אחרון

- לא מט, סו"ע"א. וברלקמן (כאן) ס"ב, שגם כשטמן נשאר הגיזין מוקצים.
 לו לקמן שם סני"ב (שמעיל סדרם מבעוד יום דהוי מעשה גדול), ומדוע א"כ לא מהני הכא כשטמן בהם מבעוד יום.
 לח במ"א שם ס"ק ג וס"ק מה, שכתב סה"ס נתנן לאוצר.
 לט וראה לקמן שם סוף ס"ג (בגזי צמר שהכניסין לאוצר ולא קפיד) "אלא א"כ חזו ויחזו לתשמיש לעולם", והיינו כשלא טמן בהם.
 מ אף דקפיד, ומדוע א"כ לא מהני כאן מה שהטמין מבעוד יום.
 מא ואין לומר, שמה שחשב לטמן בהם מועיל לחסרון כיס ומה שטמן בפועל מועיל לתורת כלי, דמחשבה גרידא כו'.
 מב לקמן שם סני"ג. וראה מ"ש שם ס"ד (במוסגר) שמחשבה מועלת במקצה מתמת חסרון כיס.
 מג וז"כ לקמן סי' ש"ח ס"ב.
 מד סק"ה.
 מה שמחשבה מועלת בהם, כמבואר בבירואי שם מט, רע"ב. הובא לקמן סי' ש"ח סני"ט.
- כא לבנים שסידורם זה ע"ג זה אסור לטלטלם, כדלקמן שם סמ"ח וש"נ.
 כב וראה מ"א שם סק"ל"ו. לקמן שם. וראה גם לקמן סי' תצט ק"א סוף סק"ב.
 כג ובכל זאת אין מקפידין לישב עליהן.
 כד (א, חתירין האי' נולקמן שם סני"ב הביא הטעם ה"ב שמוכא שם מהירושלמי, מפני שאין נוחין לישב עליהן).
 כה ע"ז"ג גם לעיל סי' רנט ס"א וש"נ.
 כו כאן סק"ד.
 כז הובא בחלקו לקמן סי' שח סוף סני"ח.
 כח מתמת קוטנין (לקמן שם).
 כט כמבואר במבואר מה, א.
 ל שם סכ"א. ורבנו לקמן שם סני"ב השמיט לגמרי רעה זו. וראה לקמן סי' תצח ק"א ס"ק ח.
 לא שם ד"ה חריות, וכן פסק רבנו לקמן שם.
 לב דלא סגי במחשבה.
 לג סו"ה"ה ומ"ש ואתח.
 לד כפי"ה הבי"א.
 לה ד"ה חריות, שלא מועיל סידור לאבנים.

הלכות שבת רנט

קנה

אם כיסוי הקדרה מגולה מקצתו מההמננה אוהו במקצת המגולה (ב) ומסירו¹ ואף שהמננה המוקצה מונחת עליו אינו נעשה בסיס לדבר האסור לפי שאין הכיסוי משמש כלל להמננה אלא לקדרה² ואוהו בראשי דופני הקדרה שנתגלו מתחת הכיסוי ומצויא את הקדרה כולה מההמננה³ ואם אין הכיסוי מגולה כלל אם יכול להתוב בוש⁴ או סכין (ג) בתוך הכיסוי ולהגבירו⁵ ולהסירו מהקדרה הרי זה מותר ואף

קונטרס אחרון

משום דאיהו הוא דקפיד אבל בעל הבית דאינהו רובא דאינשי לא קפדי, ונמצאת קפידתו באה ע"י מחשבתו שחשב עליה למוכרה, לכך היא נפקת ג"כ ע"י מחשבה בעלמא, כמ"ש המגיד משנה¹⁰ והשלטי גיבורים¹¹, מה שאין כן¹² דרובא דאינשי מקצי להו לסחורה, כשעדיין לא טמן בהם. ואף לר"ן¹³ דפליג צריך לומר דמורה¹⁴, בנסרים¹⁵ שאני לענין אורחיהו ליחודי, דכיון שמצד עצמם ראוייה ליחודי להשמיש כמו של בעל הבית, אלא שהאומן מקפיד עליהם, לכך נפקע ע"י מחשבתו כמו בהריות¹⁶, ולא פליג אלא במידי דאורחיה, דסביא ליה דכל שכן הוא¹⁷.

(ומיהו ממה שכתבו האחרונים גבי סכין של מילה דאסור להחזירו לביתו אלא אם כן עוררו בידו, עיין מג"א סי' של"א¹⁸ שכתב כן בשם הרמב"ן ורבינו ירוחם¹⁹, אף שמאתמול היתה דעתו להחזירו לביתו, לא מוכח מידי דגבי מוקצה מחמת חסרון כיס לא מהני מחשבה בעלמא, דהתם לא חשב עליו להשתמש בו כלום. עיין ב"י²⁰ ומג"א סימן ש"ח סק"ח):

(ב) זמכירו בו זהו כוונת הש"ע שדרכו לקצר לשון הטור²¹ וכאן²² הוסיף²³ דהיינו לומר כו' ואע"פ שהם עליה כו', ר"ל דלא הימא דוקא שיטה הכיסוי על צדו כדי לנער מעליו המוקצה, אלא נוטלו בידו ואע"פ שהם עליה לא איכפת לן בה. וכן בדין, דהא כל דלא נעשה בסיס דינו כשוכח או כאילו נעשה בסיס לאיסור ולהיחר, דכל כהאי גוונא בצריך למקמו מטלטלן ועודן עליו כמבואר בס"י ש"ט סי"ג וסי"ה²⁴ ואין צריך לנער כלל. ומ"ש במשנה²⁵ והן נופלות, אורחא דמילתא קתני, עיין ברמב"ם בפירושו המשנה²⁶. וברו"ח פרק י"ז²⁷ משמע דאשתמנה שסביביו הקדרה קאי שננער ע"י נטילת הכיסוי מעל הקדרה לפי פירושו ופירוש ר"ת²⁸ שהקדרה בלועה בכיסוי. והכי קיימא לן לדעת המג"א בס"ק ט' שהעתיק מהר"ן²⁹ שכתב כן לפירוש הר"ח. ומה שכתב הט"ז כאן³⁰ צ"ע:

(ג) בתוך הכיסוי בו כן הוא בהדיא בשלטי גיבורים³¹. וכן משמע בהדיא בגמרא³² ופוסקים

טז

יג סור ושו"ע. מ"א ס"ה. יד רש"י שם ר"ה נוטל. וראה גם ש"ע סוף ס"א. מ"א סק"ו. וכו' לקמן פ' שעב ס"ה. טו תכונים בנשנה שם. ר"ן שם (ב, ד"ה מתני'.

ציונים לקונטרס אחרון

- פחילה, שאין המחשבה מועלת).
- נו ראה כללי הפוסקים וההוראה כלל רעא.
- נח סוף ס"א.
- נט על לשון הטור: דהיינו לומר שנוטל כיסוי הקדרה שיש חרתת כלי עליה ואע"פ שהם עליה לא איכפת לן דלא נעשית בסיס להן.
- ס ולקמן שם סוף ס"ה.
- סא ולקמן שם סוף ס"ו.
- סב מט, סו"ע"א.
- סג ואמרו יטול הבגד של פי הקדרה ויפלו הגזות שעליו זה הוא לטלטל מן הצד והוא מותר.
- סד בהמאור (מו, ב).
- סה בתוס' (נא, א) ד"ה א'.
- סז שם (כג, ב) ד"ה וכן.
- סז סק"ב.
- סח (כג, סו"ע"א), מפסקי ריא"ז פ"ד ה"ב אות ג.
- סט רבי אלעזר בן תרדי קנב, א.
- יג סור ושו"ע. מ"א ס"ה.
- יד רש"י שם ר"ה נוטל. וראה גם ש"ע סוף ס"א. מ"א סק"ו. וכו' לקמן פ' שעב ס"ה.
- טו תכונים בנשנה שם. ר"ן שם (ב, ד"ה מתני'.
- מז פכ"ה הכ"א. וראה גם לקמן סי' תצה ס"יד וקו"א שם ס"ח.
- מו פ"ד (כב, ב אות ב).
- מז ארצ"ל: הכא.
- מט פ"ד (כג, א) ד"ה ונשאל, דפליג על שו"ת רמב"א ת"א סי' תשנז, וס"ל שדבר שדרכם לייחד סגו כשחשב להשתמש בהם בשבת. וק"י"ל כוחיה דללקמן שם סניג'.
- נ שבמוקצה מחמת חסרון כיס לא מהני מה שחשב להשתמש בשבת.
- נא ארצ"ל: ונסרים.
- נב לקמן שם סוף פ' וכו' בר"ן שם.
- נג כיון שמחשבתו מועלת בנסרים דקפיד עליהו, כל שכן שמועלת במידי דאורחיה ליחודי ואינו מקפיד.
- נד סק"ה. וראה גם לקמן שם ס"ה.
- נה נח"כ א ח"ב (יה, א) בשם הרמב"ן.
- נו סי' שח ד"ה כתב בנו של הרשב"ץ (לענין

שמטלטל ההטמנה ע"י הכיסוי אין בכך כלום שמטלטל מן הצד הוא ואינו מלטול כמו שיתבאר בס' שי"א מ':

קונטרס אחרון

וטור ורש"ע סוף סי' שי"א גבי פגה ²⁹ שטמנה בתבן. ומשמע בהדיא דאסור לנער התבן בכוש וללטול הפגה בידיים, דאם לא כן למה ליה כוש ³⁰ וכרכו ³¹ שראשן חד ירחפנו בקנה או בדבר אחר, אלא ודאי דרוקא קתני ³² והן ננערות מאליהן, אבל לא שיתלטלם הוא ע"י דבר אחר. וכן משמע בהדיא בר"ף ור"ן סוף פרק ט"ז ³³ גבי צואה ³⁴. וכן משמע בהדיא בס' המ"ו ³⁵. וכן כתב הט"ז שם ³⁶ ובס' שי"א סק"ב. וזהו גם כן כוונת התוס' ³⁷ שהביא המג"א בסק"ח. ומה שכתבו ³⁸ אילך ואילך, היינו לאפוקי אם ע"י דוחק החזרת הקדרה היה המוקצה מתמצצם ומתרוק לצדדים מאליה בלא שירחיקוהו הוא בידיים על ידי הקדרה. וכן הוא בהדיא בתוספות ³⁹ ורא"ש ⁴⁰ ור"ן ⁴¹ בשם הראב"ד ורשב"א ⁴² סוף פ"י ⁴³ ובר"ן פ"ב דביצה ⁴⁴ ומג"ו משנה פכ"א ⁴⁵, דלטלטלו ⁴⁶ על ידי דבר אחר לא שרינן לה אלא משום כבוד יו"ט לדעת הר"ן פ"ב דביצה. ומה שכתב הט"ז סי' ש"ה סק"ח ⁴⁷ צ"ע. וכן משמע בהדיא מלשון הרמב"ם פכ"ז ⁴⁸, ומלשון הר"ן ⁴⁹ שחובב בבי"ט ⁵⁰ לפסק הלכה שכתב ודבר המותר הוא שמטלטל אלא שאי אפשר לו לטלטלו אלא אם כן יטלטל עמו המוקצה בטלטול מן הצד כו', וברד"ה פ"ז ⁵¹ מבורא דהיינו מן הצד של היתר עיניו שם, אבל כאן עיקר טלטולו הוא דבר האסור, ואינו מטלטל מן הצד של היתר אלא מטלטלו כדרכו על ידי ההיתר, שההיתר נעשה לו כידא אריכתא, דלקחה על ידי דבר אחר שמה לקחה בס' תרנ"א ⁵².

ולא דמי לאבן שעל פי התבית שמותר להגביה ⁵³, לפי שמכנין שהתבית לא נעשית בסיס לאבן אם כן היא חשוכה בפני עצמה, והוא מטלטל אותה בלבדה שהיא דבר המותר ואינה משמשת כלל להאיור ⁵⁴. ונם היא אינה מטלטלת את האבן אלא הוא מיטלטל מאליה (ומגמרא ריש פרק נוטל ⁵⁵ לא קשיא מדי, דלא מצריכים געגועים אלא משום דאין צריך לחינוק כמו שכתבו התוס' שם ⁵⁶).

ית סי"ד. וראה גם לקמן סי"ד.

צינונים לקונטרס אחרון

ע ולקמן שם סי"ד.
 עא תאנה שלא בשלה כל צרכה (רש"י שם ד"ה פנה).
 עב פלך (שמשמשין בו לטויה) — רש"י שבת קכב, ב ד"ה כוש.
 עג עין שמשמשין בו לאריגה וראשו חד (ראה רש"י פב, א ד"ה כרכו).
 עד קנא, א (לגורסת הר"ף שם).
 עה מה, ב) ד"ה גמ' אוקימנא.
 עו שמוטל לכבדה אם לא משום גרף של רע.
 עז ס"ע ולקמן סוף סי'. וראה גם סי' תמד ס"ג.
 עח ס"ק ו.
 עט ג, ב ד"ה הכל, שבאופן זה שהקדרה מוזיח את המוקצה אינו טלטל מן הצד.
 פ התוס' ורמ"א: דהכא צריך לטלטל אילך ואילך כשורצה להטמין (והרי אף הוזה קטנה אסורה במקצה).
 פא עה, א ד"ה והאינא (שהכיבוד אסורה בשבת משום שמוזי עפר ממקומו).
 פב פ"י סוף סי' ג.
 פג שם (ל, א) ד"ה והאינא.
 פד עבודת הקדש בית מועד שער ג (שהכיבוד מותר משום גרף של רע, ומשמע שלא זה אסור לכבד המוקצה).

פה מתייחס לתוס' רא"ש ור"ן.
 פו (יב, א) ד"ה וכתב הר"ז.
 פז ה"ג (שהביא את דברי הרשב"א וסיים: וכן נוהגין).
 פח אצ"ל: וטלטול.
 פט שמותר להעביר הקליפות המוקצים ע"י סכין. וראה גם לקמן סי' שח ס"ט.
 צ הי"ד (אם היה צריך לטלטל דבר האסור לא יטלטלו באותו דבר המותר).
 צא (כ, ב) ד"ה וקשיא.
 צב ד"ה לטלטל.
 צג בהמאר (מז, ב).
 צד ס"ז. וראה גם לקמן שם סי' (במוסגר), וראה זכרון יוסף סי' קמג. גימ' (י'ות"י): ת"א ע' 45.
 צה משנה קמב, ב. לקמן סי' שט ס"ו.
 צו שהרי אינו מטלטלה בשביל האבן אלא בשביל החבית, ואם מטלטלה בשביל האבן אסור כדלקמן סי' שי"א סי"ד, והיינו מצד דא אריכתא כמבאר כן. וראה לקמן סי' שח ס"ט.
 צז קא"ט. סוע"כ שהעמידו את דברי המשנה שם "נטול אדם את בנו והאבן כידו" בחינוק שיש לו געגועין על אביו.
 צח קמב, א ד"ה ונישריהו. וראה גם לקמן סי' שט ס"א.

הלכות שבת נוט

קנו

ג כמה דברים אמורים בכיסוי קדרה שיש תורת כלו עליו¹ ואינו מוקצה אבל אם גם הכיסוי הוא דבר המוקצה אם מקצת דופני הקדרה מגולים² כל כך מההטמנת המוקצה עד שיכול לאחזו שם כידיו³ הרי זה אוחז שם ומנביה הקדרה ומוציאה משם וההטמנה נופלת מעליה מאלה ואח"כ מנערה עד שיפול מעליה הכיסוי המוקצה שהקדרה לא נעשית בסיום הכיסוי ולההטמנה לפי שהכיסוי וההטמנה הם משמשים להקדרה לחממה ואין הקדרה משמשת להן⁴:

ד הנומין בקופה מלאה מוכין שאסור לטלטלם והוציא משם הקדרה על דרך שנתבאר⁵ כל זמן שלא נתקלקלה הגומא יכול להחזירה לשם⁶ אבל אם נתקלקלה הגומא אסור להחזירה⁷ לפי שמטלטל המוכין המוקצין ע"י החזרת הקדרה⁸ ואינו דומה לטלטול ההטמנה ע"י הכיסוי⁹ שההטמנה מיטלטלת מאלה ע"י הכיסוי והוא אינו מתכוין אלא לטלטול הכיסוי בלבד אלא שאי אפשר לו לטלטל הכיסוי בלבדו

קונטרס אחרון

ויו"ק. וכן גבי מת שבמטה שצריך למקומו¹⁰, שמכיון שהמטה לא נעשית בסיס למת¹¹ אם כן היא חשובה בפני עצמה והוא מטלטל אותה בלבדה, ואינו חשוב כמטלטל את המת על ידי המטה כיון שהיא חשובה בפני עצמה ואינה משמשת כלום להמת, שאם היתה משמשת לו היתה בסיס לו. שאס"כ כאן, שהכוש או הקדרה משמשים לטלטל ההטמנה הרי זה מטלטל ע"י דבר שאחר כדרכו ולא מן הצד של היתר, שההיתר נעשה כידא אריכתא דידיה¹².

משא"כ מטלטול הקש ע"י גופו¹³ כשצריך למטה להר"ן¹⁴ דליכא למימר הכי¹⁵, הוי כעין טלטול ע"י דבר אחר שלא כדרכו, ודמי ממש לטלטול מן הצד של היתר דשרי בצורך למקומו להר"ן, ולכך הוסיף הר"ן גבי טלטול על ידי גופו שהוא כלאחר יד, משום דבלאו הכי לא דמי לטלטול מן הצד. ומתאי טעמא נמי שרי לעשות שבייל באוצר ברגלו שמפנהו לכאן ולכאן, כמו שכתב הר"ן בריש פ"ח¹⁶ ועיין שם במלחמות¹⁷ ובמג"א ריש סי' ש"ח¹⁸, משום דהוי כלאחר יד דאין דרך טלטול בכך. אבל ע"י דבר אחר שבידו דרך הוא לטלטל. וכתא גוונא ממש מצינו ביין נסך ביו"ד סי' קפ"ד¹⁹ דנגיעה ושכשוך ע"י דבר אחר שבידו מיקרי שכשוך כדרכו אפילו לענין ניסוך ואוסר בהנאה לכלויל עלמא, וכל שכן לענין טלטול בעלמא, אבל ע"י רגל רבו המתירים שם²⁰. וכן היכי דאוריגי אורוקי דדמי ממש למת המיטלטל ממטה שרי התם בהנאה לכלויל עלמא²¹ דאין דרך שכשוך בכך:

- יט השי"ט מג, א ר"ה גמול. שו"ע סוף סוף ס"א.
ק בריתהא נא, סוף"א. מור וש"ע ס"ה.
כא רש"י שם ר"ה הרי זה.
כב ח"ה שם (גכ, ב) ר"ה הוא. ר"ן שם ר"ה נכן. ח"א סוף"א. וראה גם סוף"א סוף"ב. אבל ראה לקמן סי' שש.
כג גבי אבן שע"ה החבית שהתבית נעשה בסיום לאבן, אף אם הניח האבן לכיסוי החבית כמבואר שם ס"ו. וראה תהלה לדוד מק"ה. בה"ש סי' קיב סוף"ב. ובזן יוסף סי'

צינונים לקונטרס אחרון

- צט כדלקמן סי' שיא ס"ט וש"ג.
ק ראה ר"ה (מז, ב), רש"י"א מג, ב, מ"א סוף"ב.
לקמן שם סי"א. ושם: הוראו ואין צורך אליה שכל עצמו אין צורך אלא להטילו ע"ג קרקע.
קא ראה חקקי הלכות ח"ג ע' 48.
קב משנה קמא, א, לקמן סי' שיא סוף"ב.
קג שם (כ, ב) ר"ה וקשיא. ולא ס"ל ההיתר של טלטול ע"י גופו, כדלקמן סי' רעו קו"א סוף"ב.
קד שרי צורך לקש שבמטה.
- קה ד"ה תנו רבנן.
קו ד"ה אמר: עושה לו שבייל ברגלו בכניסתו ובציאתו.
קז סוף"א דרך הילוכו, וראה גם לקמן שם סוף"א.
קח סי' זה בשועז"ר סוף"ב שבת ב"ה ח"ג לידנה, וראה שו"ע שם סוף"א.
קט הובאו בכ"ז שם ד"ה וכן אם דרך, רמ"א שם בשם ויש אומרים.
קי ראה כ"י שם ד"ה כתב עוד הרמב"ם.

שלא תהא ההטמנה מיטלמלא עמו אבל כאן הוא מטלמל ההטמנה בידים ע"י הקדרה שצריך לסלק ההטמנה אילך ואילך כדי להרחיב הגומא מקום מושב הקדרה¹⁰³ אבל לכתלה יכול להוציא הקדרה על דעת להחזירה אחר כך אם לא תתקלקל הגומא ואין הוישפין שמא יבא להחזירה אף אם תתקלקל¹⁰⁴:

ה הנותנים אבנים ולבנים סביב הכירה? צריך שיהיה לך¹⁰⁵ לעולם¹⁰⁶ כדי שיהא מותר לטלמל בשבת וכן עצים העומדים להסקה שסותמים בהם פי התנור בשבת¹⁰⁷ צריך שיהיה לך לעולם שהרי כל זמן שלא ייהדן לך אין חשובים לו ומשליכן ולפיכך אסור לטלמלם אם לא שמוצנעין ומיחדן לך¹⁰⁸ ומכל מקום אותן האבנים המונחים על גבי הכירה אין צריך ייהוד בפירוש שמן הסתם הם מיוחדים לתשמוש¹⁰⁹:

ז יום טוב שחל להיות בערב שבת אסור להטמין המין לשבת באבנים¹¹⁰ שאסור לצדד אבנים ביו"ט¹¹¹ מפני שרומה לבנין¹¹² ומכל מקום אם אין לו במה להטמין כי אם באבנים¹¹³ (ר) יש להתיר להטמין בהם¹¹⁴ מפני שאין כאן בנין קבוע אלא בנין עראי ואינו אסור אלא מדברי סופרים¹¹⁵ ומשום כבוד שבת לא גזרו¹¹⁶ כיון שאי אפשר לו להטמין בענין אחר¹¹⁷:

ז תנור שמוציא בו החמין לשבת וסותמין פיו בדרך ושורקים אותו בבייש מותר לסתור אותה סתימה בשבת כדי להוציא החמין¹¹⁸ ואע"פ שהתנור מחובר לקרקע¹¹⁹ ואסור לסתור בנין המחובר לקרקע¹²⁰ מכל מקום הואיל וזמן התורה אין איסור אלא כשסותר גוף הבנין אבל לא כשסותר פתחו אלא שהכמים הוא שגורו שלא לסתור דלתות של

קונטרס אחרון

(ד) יש להחיר בו' הש"ע¹²¹ כתב דעת האוסר בלשון יחיד ודעת המתיר בלשון רבים, לאשמעינן¹²² דידח ורבים הלכה כרבים¹²³. וכן פסק בדרכי משה¹²⁴. ועוד, דלכבוד שבת כהאי גוונא¹²⁵ סמכינן בדרבנן איחיד במקום רבים¹²⁶, עיין שי"ך יו"ד סי' רמ"ב פ"ז:

מ שובלי הלקט שם בשם ה"ר בנימין, שור"ע שם בשם ויש מתירים (ראה קול"א סק"ד). מודכ"י שם רמז תמו. אגור סי' שנו. דרכי תועה סק"ב.
מא ביצה שם. שובלי הלקט שם. וראה גם לקמן סי' שיש סמ"ז.
מב שובלי הלקט שם. מ"א שם. וראה גם לקמן סי' רסא קול"א סק"א.
מג מ"א שם. וראה לקמן שם שתבשילים יתרים אין זה צורך שבת.
מד מודכ"י רמז שכו. ש"ע סי' ז. וראה גם ש"ע סי' שיר סי' ז. לקמן שם סוף סי' ט.
מה תרומת הידן סי' סד. מרדכי שם רמז תלה בשם ה"ר אביגדור.
מו ראה לקמן סי' שיר סי' ושי"ג.

כח תוס' שם ר"ה הכל. מ"א סק"ח.
כט כחכמים במשנה טמ, מוע"ב וכפירוש הגמ' ג. ב. מור וש"ע שם.
ל בקונטרס השלחן מניה: הקדרה.
לא סור ושור"ע סי' ז.
לב ב"י ר"ה ומש ואותן ברעת המור. ש"ע שם. וראה לקמן סי' שח סמ"ג.
לג מ"א סק"ז.
לד מור וש"ע שם.
לה מ"א שם.
לו שובלי הלקט סי' ז בשם רב"ן. ש"ע סי' ג.
לז ביצה ר"ה, מוע"ב. שובלי הלקט שם.
לח שובלי הלקט שם. ש"ע שם.
לט ראה מ"א סק"ז.

ציונים לקונטרס אחרון

קטו ראה לעיל סי' רנז סי"ג.
קטז ראה כללי הפוסקים וההוראה כלל עט.
קטז קיצור הנהגת איסור ודחיר אות ג.

קיא סעיף ו.
קיב ראה כללי הפוסקים וההוראה כלל ערב.
קיד ברכות ט, ט, ושי"ג.
קיו ס"ק ב.

הלכות שבת רנט

קנט

בנין המחובר לקרקע¹⁰⁰ ולא גזרו אלא כשהרלת נעשה שם לקיום לאיזה זמן שלא היה בדעתו על מנת לסתרו בשבת והרי זה נראה כסותר אבל שריקת התנור שלא נעשת כלל לקיום אלא לשמור החום לפי שעה ולסותרה למחר לא גזרו עליה¹⁰¹.

ויש מהמחזיקים¹⁰² שלא יסתור אותה ע"י ישראל אם אפשר ע"י נכרי וכן אם אפשר ע"י קטן אין לסותרה ע"י גדול ואם אי אפשר יסתור גדול ע"י שינוי קצת וכן נהגים¹⁰³.

ומכל מקום אם ידוע שיש בתנור גחלים לוחשות אסור לפתחו ע"י ישראל¹⁰⁴ מפני שהרוח נכנס בו ומבעיר הגחלים¹⁰⁵ ואף שאינו מתכוין להבעיר מכל מקום פסיק רישיה ולא ימות הוא¹⁰⁶ אבל ע"י נכרי מותר¹⁰⁷ שכל פסיק רישיה אין בו איסור אמירה לנכרי כמו שנחבאר בס' רנ"ג¹⁰⁸.

וכן אם רוצה לחזור ולסתום התנור כדף ויש בתוכו גחלים לוחשות אסור לסותמו ע"י ישראל¹⁰⁹ מפני שהרוח מפיח דרך סדק קטן ודומה למפיח ומבעיר הגחלים יותר מאילו היה התנור פתוח¹¹⁰ אבל ע"י נכרי מותר¹¹¹ ואף לישראל מותר לסותמו כל שאינו סותמו לגמרי¹¹² ובלבד שיניח הרבה פתוח אבל אם מניח מעט פתוח כל שכן שהרוח מפיח ואסור¹¹³:

ח אפילו אין בו גחלים (לוחשות)¹¹⁴ אין היתר לחזור ולסותמו בשבת אלא א"כ ידוע בבירור¹¹⁵ שכבר נתבשלו הקדרות כל צרכן אבל אם יש להסתפק שמא לא נתבשלו עדיין כל צרכן כגון כלילה סמוך להמטמתן¹¹⁶ אסור לסתום התנור אפילו ע"י נכרי מפני שגורם למחר בישולם¹¹⁷ ואפילו ברעבד אסור התבשיל¹¹⁸ ומכל מקום אם עשה ע"י נכרי יש להתיר ברעבד מאחר שאף אם לא היה סותם (התבשיל) (התנור) היה התבשיל ג"כ מתבשל כל צרכו¹¹⁹ נמצא שאינו נהנה כל כך מן האיסור.

ולכתחלה טוב ליחד שלא לומר לנכרי לסתום התנור אחר קבלת שבת אפילו קודם חשבה אם הקדרות לא נתבשלו עדיין כל צרכן ואע"פ שמן הדין מותר¹²⁰ (עיי' לקמן¹²¹):

הלכות שהייה והטמנת בקצרה לפי מנהג מדינות אלו:

בל"ל הרבר עכשו¹²² שאנו מניחים הקדרות בתוך התנור מגולות ואין אנו עושים שום הטמנה סביב דופןותיהן ועל פיהן אם כן אין להם רק דין שהייה ולא דין הטמנה¹²³

נח מהר"ל שם. אגור שם. שו"ע שם.
 נט מהר"ל שם. אגור שם.
 ס ח"א שם.
 סא עולת שבת סק"ה.
 סב ראה שבת כהלכה פ"ה ביאורים אות ב.
 סג ראה שבת כהלכה עמ' רל"ז ר"ה ולהעיר.
 סד רמ"א ס"ז.
 סה שו"ת רמ"א ס' קב. מ"א סק"ב.
 סו ח"א שם.
 סז ש"ת מ"ט שבת פרק ג' נגזרו ר"ה שכשאושה. מ"א שם. ראה לעיל ס' רנ"ג סכ"ח.
 סח ס' רמ"א ס"ג.
 סט עיי' במהדורא בתרא פקפול ארוך מדיני הטמנת.
 א מ"א הל' שהיה והטמנת בקצרה.
 ב מ"א שם. לעיל ס' רנ"ג ס"ז. ס' רנו סוף ס"ז.

מז אור זרוע ח"ב ס' ע"ה, בשם רש"י עירובין לה, א ר"ה ובעי. הובא בב"י ס' שיר ר"ה ושברקע.
 נח אור זרוע שם. וראה גם מרדכי שם. וראה גם לקמן ס' שיר סוף ס"ז.
 נט שו"ת מהר"ל ס' פ. תרומת הדשן שם. רמ"א ס"ז.
 נ ורמ"א שם.
 נא ראה גם לקמן הל' שהייה והטמנת בקצרה ר"ה אבל משמנות תרומת הדשן ס' נ"ב. ח"א סק"א. וראה גם לקמן ס' רע"ז ס"ד.
 נג ראה מ"א שם. ובדלקמן ס' של"א וש"ג.
 נד ראה שו"ת מהר"ל שם ושו"ע סוף ס"ז. מ"א הל' שהייה והטמנת בקצרה. לקמן שם.
 נה סוף ס"ז וש"ג.
 נו מהר"ל שם. אגור ס' שער. משמנות שו"ע שם. מ"א שם.
 נז תרומת הדשן שם ברע"ת האוירים. מ"א שם.

ולפיקן אם נתבשל כמאכל בן דרוסאי מבעור יום מותר להשהותן אע"פ שאין התנור גרוף ולא קטום¹ ובשר אם נותנו חי בקדרה סמוך לחשכה ממש הרי זה מותר².

אבל בזמני בצק³ בין מבושלים בין נאפים⁴ ובזמני קטניות⁵ ובמים⁶ ובצלי הנצלה בשפוד אין מועיל חי וצריך שיהיו כמאכל בן דרוסאי קודם שבת ובתנור מוח במיט הכל מותר⁷ בכל ענין ואם יש בו גחלים לוחשות אין לפותחו כי אם ע"י נכרי⁸.

ואם הגחלים סביב הקדרה לא יגול ישראל הקדרה מתוכו כי אם נכרי⁹ ואם הקדרה עומדת על הגחלים מותר אם אי אפשר ע"י נכרי¹⁰ (והוא הדין בקדרות שלצורך הלילה אם העמידן על הגחלים ובא ליטול בשבת מעל הגחלים¹¹ רק שיזהר שלא יכסה אותן בבגדים מלמעלה כשמעמידן על הגחלים אפילו הן עוממות¹²).

ומותר לסמוך תבשיל חם שנתבשל כל צרכו אצל התנור שהוסק כבר והאש בתוכו¹³ ואילו על הלחבוני שסביב התנור¹⁴ אבל על התנור צריך ליתן לכינה או דבר אחר תחת הקדרה על התנור שהוסק כבר¹⁵ ויש גחלים לוחשות לתוכו אע"פ שאין היר סולדת שם עליו מלמעלה¹⁶ אבל בשלא הוסק עדיין נהגו להקל¹⁷ אע"פ שרובו להסיק מיד.

אבל תבשיל צונן אפילו קודם שהוסק אסור אפילו לסמוך אצלו¹⁸ כי אם ע"י נכרי קודם שהוסק¹⁹ ואז מותר אפילו על גבו²⁰ אבל לאחר שהוסק אסור אפילו ע"י נכרי²¹ כי אם לצורך חולה או קטן שאין לו מה לאכול²².

ותבשיל שאין בו רוטב אפילו הוא קר דינו כחם²³ ואם עדיין לא נצטנן לגמרי אף על פי שיש בו רוטב נהגו להקל²⁴ כאלו הוא חם לגמרי.

ואם סומך אצל התנור במקום שאין יכול להתחמם עד שהיר סולדת בו מותר אפילו נצטנן לגמרי²⁵ אבל על התנור צריך דבר המפסיק אף שאין היר סולדת שם²⁶ ואף אם התבשיל חם לגמרי והוא הדין לתוך הקבלין²⁷ צריך דבר המפסיק²⁸.

במקום שאין צורך כ"כ טוב לחוש²⁹ להחמיר. לעיל שם סכ"ז נבי תנור בית החורף.

יח מ"א שם. וראה גם לעיל סי' רנג ס"כ ושם: אף אם גוף התבשיל נונע בדופן התנור פן הצד.

יט מ"א שם. לעיל שם סוף סכ"ז.

כ לעיל שם.

כא מ"א שם. לעיל שם.

כב מ"א שם. לעיל שם סכ"ז. וראה גם לקמן סי' שיה סוף ס"ט.

כג מ"א שם. לעיל שם סכ"ח. ושם מביא ב' דעות, ונמנים: והננוג כסברא הראשונה ונ"מ כל בעל נפש הימיר לעצמו במקום שאין צורך כל כך.

כד מ"א שם.

כה וראה לעיל סי' רנג סוף סכ"ה לענין בדעבר.

כו מ"א שם. וראה גם לקמן סי' שבת סכ"ב.

כז מ"א שם. לעיל סי' רנג ס"ח. והיינו לענין בישול, אבל מצד דיני חזרה ריגם שנתב כמבאר שם. וראה שבת כהלכת ענין קעקע בבאורים.

כח מ"א שם. לקמן סי' שיה ס"ט.

כט מ"א שם. לעיל סי' רנג סכ"ז.

ל מ"א שם. ראה גם לעיל ד"ח ונתור. סי' רנג סוף סכ"ז.

לא מ"א שם. וראה לעיל שם ק"א סק"א.

ג מ"א שם. לעיל שם ס"ח וסוף ס"ט. וראה שבת כהלכת פ"ש הערות ס"מ.

ד מ"א שם. לעיל שם.

ה ראה מ"א שם.

ו לעיל סי' רנג ס"א.

ז לעיל סי' רנד סוף ס"ו.

ח לעיל סי' רנד סוף ס"ו. וראה שם וכן בס' רנג סוף ס"ח שהוסק גם מיני ורקות חיין. וראה סי' רנד ס"ד ומ"ד.

ט וראה שבת כהלכת פ"ח התרה ע"פ.

י לעיל סי' רנד ס"ד וס"ו.

יא מ"א שם. לעיל סי' רנד ס"א.

יב מ"א שם. לעיל שם (לענין שדה). סי' רנו ס"ב (לענין המננה).

יג מ"א שם. לעיל סי' רנג ס"א.

יד מ"א שם. לעיל שם ס"א, ושם: ויזהר ליפלה בנתת שלא תהיה הגחלים נוגע שלא יגענון (אם אפשר לו).

טו ראה מ"א שם.

טז לעיל סי' רנג ס"ו. וראה תהלה יהודי ס"ק יב. מ"ט תינונים.

יז ראה מ"א שם. לעיל סי' רנג ס"כ ושם מביא ב' דעות ונמנים: והננוג כסברא הראשונה" להקל, "ונמ"מ

הלכות שבת ונמטרים

קסא

ופירות חיים²² וכן מיני משקן²³ דינם כתבשיל שיש בו רוטב ונצטמן לגמרי בין לאיסור²⁴ בין להיתר.

וליתן על גבי קדרה הקבועה בתנור דינה כאצל התנור²⁵ אבל אסור ליתן קנקן עם משקן לתוך המים שבקדרה היא²⁶ ואסור ליתן המים לקדרה ההיא אפילו קודם שהוסק התנור²⁷ כי אם על ידי נכרי²⁸ ומותר ליהנות מהמים בשבת אם נתנם נכרי קודם שהוסק התנור²⁹ אבל אם נתנם ישראל אסור ליהנות מהם עד מוצאי שבת בכדי שיעשו³⁰ ואפילו נתנם בערב שבת סמוך לחשכה אחר שהוסק התנור אסור ליהנות מהם עד למוצאי שבת בכדי שיעשו³¹.

ואסור לכרוך בשבת קדרה עם תבשיל (חם) בכרים וכסתות או בשאר בגדים אם כולה טמונה בהם³² ואם פינה התבשיל לקדרה אחרת מותר לכרוכה שם³³:

סליק קיצור הלכות שהיה והטמנה:

רס דיני הכנסת שבת וכו' ה' סעיפים:

א מצוה לרחוק¹ כל גופו² לכתחלה בערב שבת בחמין מפני כבוד השבת ואם אי אפשר לו ירחיק פניו וידיו ורגליו³ בחמין ומכל מקום אין רחיצה זו חובה גמורה⁴ אלא המקימה מקבל עליה שכר ושאינו מקיימה אינו נענש עליה⁵ ומצוה לחוק הראשו⁶ ולגלה הצפרנים⁷ בכל ערב שבת.

ואם היו שקורות ראשו גדולות מצוה לגלחן⁸ שלא יכנס לשבת כשהוא מנוול⁹ ומצוה מן המובחר לגלה בערב שבת ממש ולא קודם לכן כדי שיהא ניכר שעושה לכבוד השבת¹⁰ ואם אין לו פנאי בערב שבת מחמת מורה צרכי שבת יגלה ביום ה' שכל מה שאפשר לקרב הגילוח ליום השבת יש לו לקרב כדי שיהא ניכר שעושה בשביל כבודו¹¹.

ונוהגין בקצת מקומות שלא להסתפר בראש חודש אפילו חל בערב שבת¹² מפני חשש סכנה¹³ כי כן הוזיהו רבינו יהודה החסיד¹⁴:

לב מ"א שם. לעיל סי' רנד סי' ס"ה.
לג מ"א שם.
לד ראה גם לקמן סי' שיה סכ"ד.
לה ראה מ"א שם. וראה לעיל ק"א סק"א וסי' רנד סמ"ו בנוסח שאם הקדרה בולטת על הנחלים אין לה דין סמיכה. וראה מ"מ וציונים. הע"ב (ירוש' ח"י ע' צג.
לו מ"א שם.
לז מ"א שם. וראה גם לעיל סי' רנד סמ"י, ושם מיויר אפילו סמוך לחשכה.
לח לעיל סי' רג סכ"ט ובק"א סק"א.
לט מ"א שם. לעיל שם.
מ ראה לעיל סי' רג סכ"ד. וראה מ"מ וציונים.
מא מ"א שם. לעיל סי' רנד סמ"ו.
מב מ"א שם. לעיל סי' רג סמ"ד בנוסח ובתוספתן שם. וראה שבת חלה^ב פ"א כבאורים אות יט ד"ה ולבאורה.
מג מ"א שם. לעיל סי' רנו סי' ס"ו. וראה שם ק"א סק"א.

סימן רס

א רב נתן בר רבא כה, ב. מור וש"ע ס"א.
ב רבינו מ"י שגן, טור, רמ"א ס"א. ראה לקמן סי' רכב

ס"ה. טבילה במקוה בע"ש – ראה ס' המנהגים ה"ד ע' 25.
ג ר' יהודה בר' אילעי כה, ב. מור וש"ע שם.
ד תוס' שם ד"ה חובה, דא"ש פ"ב סי' י"ח.
ה אור ודוע הל' קרב שבת סי' ג. דרכי חשה אות א.
ו כן עשה הלל לא, א. אור ודוע שם. מדרכי שבת רמז רפג. ש"ע ס"א.
ז רבינו יונה כפ' הוראה אות שפג, ס' סוהרים סומ"י נה.
ח כל בו סו"מ לה. הובא בב"י ד"ה כתוב בכל בו. וזמנו – ראה אנ"ק ח"ח ע' תקס.
ט דרכי משה שם בשם אור ודוע. וראה ראב"ה סי' קצג.
י מורק ינד, א (לענין מועד). ר"מ שם. וראה גם לקמן סי' תקכט ס"ב.
י הש"ל בהנהגותיו למור. ב"ח ס"א. מ"א בריש הסימן. וראה מ"מ וציונים.
יא רש"ל שם, ב"ח שם, מ"ו סק"א.
יב כנסת הגדולה. עולות שבת סק"א. מ"א בריש הסימן.
יג ראה שבועים תמרים סי' נג. לק"ש ח"ג ע' 265.
יד ח"ג ע' 397. קובץ דברי תורה ח"ד ע' לה. הע"ב שם ע' לו. קיצור הלכות מילואים ע' נד.
יז עולת שבת שם.
יח בצוואתו אות מה (הוצאת מרתילת).